
A jövedelem és a cash flow alakulása néhány Hajdú Bihar megyei mezőgazdasági vállalkozás 1997-98. évi adatai alapján

Rózsa Attila

Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum,
Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Intézet,
Számviteli és Pénzügyi Tanszék, Debrecen

ÖSSZEFOGLALÁS

A mezőgazdasági tevékenységet folytató vállalkozások jövedelme a mezőgazdaság sajátosságaiból adódóan széles határok között változik. Az elemzés a Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági vállalkozások jövedelmének vizsgálatával foglalkozik, az Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és Cégnyilvántartási Osztálya által rendelkezésre bocsátott 1997-es és 1998-as éves beszámolók alapján. Az elemzés során az adatok társulási forma szerint csoportosítva, átlagolva kerültek analízisre.

A vizsgált vállalkozások nyereségesen gazdálkodtak, viszont a cash flow-kimutatást tanulmányozva látható, hogy nem minden esetben voltak képesek pénzkidásaikat pénzbevételeikből fedezni. Minden vállalkozási forma esetében nagy hangsúlyt fektettek fejlesztésre, beruházások támogatására. Valószínű, hogy ez a későbbiekben, bevételben is megvalósuló hasznot fog eredményezni. A szövetkezetek esetében talán a legkedvezőbb a helyzet, mert a vizsgálat második évében a szokásos tevékenységből származó pénzeszközváltozás fedezte a beruházási és finanszírozási tevékenység pénzeszközváltozását. A korlátozott felelősségű társaságok és a részvénytársaságok esetében ez nem teljesült, de kedvező változások itt is megfigyelhetők. Sajnos majdnem minden esetben nagy szerepe van a hitelfelvételnek a működés biztosítása érdekében. Kedvező változásként értékelhető, hogy egyre inkább előtérbe kerül a szokásos tevékenységből származó hiteltörlesztés.

SUMMARY

The income of agricultural enterprises varies greatly according to the type of agricultural production. The available data was classified and averaged on the basis of the form of association.

Although the management of the examined enterprises ensured a profit, closer analysis of their cash flows reveals that, at least in some cases, expenses were not always coverable, despite income. In all forms of association major emphasis was put on improvement and support investments. It is highly probable that later on these investments will result in an increasing income level and profit. The situation is the most advantageous in the case of co-operatives, as the cash flow of the second examined year originated from regular activity could cover the cash flow of investments and financing. In the case of limited liability and shareholder companies the above is not true, but advantageous changes occur there too. Unfortunately, in most cases the role of loans is very important in the operation of the company. As far as favourable aspects are concerned it can be stated that credit repayment covered by the regular activity.

BEVEZETÉS

A piacgazdaság kialakulását és fejlődését követően a tulajdonosoknak, a hitelezőknek és a gazdaság más szereplőinek egyaránt megnőtt az igénye a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét a valóságnak megfelelően bemutató információk iránt. Ennek a lehetőségét teremtí meg az 1999. évi XVIII. törvény a számvitelről. A vagyoni helyzetről a mérleg, a jövedelmi helyzetről pedig az eredménykimutatás tájékoztat. Ezzel szemben a pénzügyi helyzetről a mérlegből és az eredménykimutatásból is nyerhetünk ismereteket, de ez önmagában kevés a körültekintő elemzéshez. Ehhez nyújt hasznos ismereteket, az éves beszámolót készítő vállalkozásoknál a cash flow-kimutatás.

A CASH FLOW-KIMUTATÁS MAGYARORSZÁGI MEGJELENÉSÉNEK ELŐZMÉNYEI

A likviditás a gazdasági élet valamely szereplőjének olyan helyzete, amikor fizetési kötelezettségét határidőre ki tudja egyenlíteni. A likviditás statikus jellemző. Egy vállalkozás adott időpillanatban fennálló fizetőképességét, illetve fizetéseketelenségét jelenti (Tóth, 1993). A fizetőképesség megítélésének a kényszere felgyorsította a pénzügyi helyzet elemzésével kapcsolatos munkát. Ez érthető, hiszen a pénz a vállalkozás éltető ereje volt és az is marad mindig (J. Markham Collins, 1998). Mennyisége és mozgása fontos gazdasági jellemző, amelynek értékelése külön beszámoló készítését igényli.

1973-ban megalakult a Nemzetközi Számviteli Standardbizottság (International Accounting Standards), amelynek célja, hogy tevékenységével hozzájáruljon a beszámolók elkészítésénél alkalmazott egységes elvek és módszerek kialakulásához. Feladata továbbá a beszámolók elkészítése során alkalmazott számviteli standardok kidolgozása, közzététele, nemzetközi elfogadtatása és alkalmazásának elősegítése, valamint a számviteli standardok fejlesztése és harmonizációja. Hosszú távon ez azt a célt szolgálta, hogy az egyes országok beszámolóit összehasonlíthatók legyenek. A 7. nemzetközi számviteli standard a pénzforgalmi jelentéssel foglalkozik, amelyet 1987-ben hagytak jóvá. Ez a standard még „Jelentés a pénzügyi helyzet változásáról” (Statement of Changes in Financial Position) címen fogalmaz. 1992-ben a szabványt felülvizsgálták és a nevét pénzforgalmi jelentésre (Cash flow Statement) változtatták. A cash flow

információt szolgáltat egy vállalat készpénz és készpénz egyenértékes eszközeiben bekövetkezett múltbeli változásairól.

A fejlett országokban a pénzügyi helyzetről készített beszámoló különböző jelentőséggel bír, de általában valamilyen formában megjelenik (Koblencz, 1995).

Angliában 1975 óta követelmény a tőzsdére bocsátott vállalatoknál „az eszközök forrásáról és azok felhasználásáról szóló jelentés” (Statment of Source and Application of Funds) elkészítése, amely a beszámoló részét képezte és nyilvánosságra kellett hozni. Elkészítésénél az Amerikai Egyesült Államokban, 1960-ban kialakított szabvány volt az irányadó. A Számviteli Standardok Tanácsa 1992-ben kiadott állásfoglalása a beszámoló nevét „Pénzforgalmi jelentésre” (Cash Flow Statment) változtatta. Angliában jelenleg is ez az elnevezés használatos és az éves beszámolót készítők számára kötelező érvényű.

USA-ban 1960 óta készítik, napjainkban „Pénzforgalmi jelentés” (Statments of Cash Flow) néven, amelynek készítése szintén kötelező érvényű.

Németországban a kereskedelmi törvény előírja, hogy a társaságok éves beszámolójukban vagyoni és jövedelmi helyzetük mellett pénzügyi helyzetükről is beszámoljanak, de a jelentés elkészítése nem kötelező érvényű. Kivételt képeznek ez alól a tőzsdére bevezetett társaságok, amelyek számára a pénzügyi helyzet bemutatása kötelező, de ennek elkészítésére vonatkozóan nem adnak útmutatást. Németországban a „tőkeforgalmi számítás” (kapitalflussrechnung) elnevezést használják.

Ausztriában a német szabályozáshoz igazodnak. A franciáknál a „Finanszírozási kimutatás” (Tableau de financement) szerepel.

A cash flow-kimutatás beszámolóban való szerepeltetésével kapcsolatban a tanácsadó fórum által végzett vizsgálatról 1994-ben (XV/6008/94 EN) kiadott dokumentum szerint más tagállamokban is készítenek ilyet, de általában önkéntes alapon (Kapásiné, 2000).

A cash flow-kimutatás hazai megjelenése tehát nem előzmények nélküli. Korábban pénzügyintézeteknél a pénzforgalom, a likviditás körütekintő nyomon követése érdekében a pénzügyintézet pénzmozgásait (a pénzforrásokat és azok felhasználását) bemutató cash flow-kimutatást kellett készíteni a 181/1991. (XII. 30.) kormányrendelet értelmében. Ez alapján nem meglepő, hogy 1997. január elsejétől az éves beszámolót készítő vállalkozásoknál, a kiegészítő melléklethez csatolni kell legalább a Számviteli törvényben meghatározott részletességgel elkészített cash flow-kimutatást.

A „cash” angol szó, mindennapi használatban készpénzt jelent, ide tartoznak a pénzeszközök mellett a készpénzzel egyenértékű fizetési eszközök is. A „flow” áramlást jelent.

Fogalmát tekintve a következő képen foglalható össze röviden: „A cash flow nem más, mint a vállalkozás egy meghatározott időtartamon belül realizált pénzbefutásainak és pénzkidadásainak különbsége” (Kozma, 1998).

A cash flow-kimutatásból megállapítható, hogy a fejlesztések fedezetében milyen mértékben vesznek részt saját és idegen források, továbbá a pénzfelhasználáson belül milyen részarányt képez a nyereségadó, a hitelek törlesztése, a beruházások pénzügyi teljesítése, az anyagi ösztönzési kifizetések és a pénzügyi befektetések (Forgács, 1991).

A cash flow-kimutatás többek között választ ad a következő kérdésekre:

- Honnan származnak a vállalkozás pénzbefutásai a beszámolási időszak alatt?
- Mire használták fel a pénzeszközöket ugyanezen időszak alatt?
- Képes volt-e a társaság alapvető működése során a szükséges pénzeszközök előteremtésére, vagy esetleg bizonyos tárgyi eszközeinek, más befektetéseinek eladására kényszerült annak érdekében, hogy pénzeszközeit elfogadható szinten tartsa?
- A beszámolási időszak alatt a társaság rászorult-e hitelek felvételére?
- A rendelkezésre álló pénzeszközöket a társaság az adósságainak törlesztésére kényszerült-e felhasználni, vagy azokat a tevékenysége bővítését elősegítő beruházásokra tudta elkölteni?
- Hogyan valósult meg a társaság növekedésének és terjeszkedésének finanszírozása? (Nagy, 1998).

CASH FLOW-KIMUTATÁS CÉLJA

A cash flow-kimutatás célja:

- képet nyújt a társaság fizetőképességéről, jövedelemtermelő képességéről,
- tájékoztat a vállalkozás beszámolási időszak alatti pénzeszköz bevételeiről és kiadásairól (Koblencz, 1995),
- pénzeszköz alapon nyújt tájékoztatást a vállalkozás működési, befektetési és finanszírozási tevékenységéről (Nagy, 1998),
- tájékoztatja a vezetőket korábbi döntéseik helyességéről, valamint a hitelezőket a vállalkozás kötelezettség-teljesítési és osztalékfizetési képességéről (Bíró és mtsai, 1997).

A CASH FLOW-KIMUTATÁS TÉTELEINEK CSOPORTOSÍTÁSA

Az 1991. évi XVIII. törvény a számvitelről, 1997. évi módosítása előírja a cash flow-kimutatás készítését, de egy kötelező séma bemutatásán kívül mást nem tartalmaz. A magyar számviteli szakemberek így szakkönyvekből, szakkönyvekből tájékozódhatnak a kimutatás elkészítésével kapcsolatban. A 7. Nemzetközi Számviteli Standard a beszámolási időszak alatti pénzeszköz-változást alap-, befektetési és finanszírozási tevékenység szerinti csoportosítja. A Számviteli törvény szintén ezt a bontást írja elő.

Működési tevékenység

A működési tevékenységhez kapcsolódó cash

flow azon gazdasági események hatását veszi figyelembe, amelyek a vállalkozás eredményességének meghatározásában játszanak szerepet.

- Pénzeszköz-bevételek:
- Készpénzes értékesítés
 - Vevői követelések kiegyenlítése
 - Kapott kamatok
 - Bevételek jogdíjakból, jutalékokból
 - Működéssel kapcsolatos egyéb pénzbevételek
- Pénzeszköz-kiadások:
- Anyag- és áruszállítók részére kifizetett összegek
 - Működési költségekre kifizetett összegek
 - Munkavállalók részére fizetett összegek
 - Fizetett kamatok
 - Fizetett osztalék
 - Fizetett adók
 - Működéssel kapcsolatos egyéb kifizetések (Nagy, 1998).

A működési tevékenységből származó nettó cash flow szolgáltatja az egyik legfontosabb információt egy vállalkozás működéséről. A szokásos tevékenységből származó cash flow segítségével megállapítható, hogy a vállalkozás rendelkezik-e megfelelő mennyiségű pénzeszközzel a működés biztosításához, a felvett hitelek törlesztéséhez, a fejlesztéshez, osztalék fizetéséhez vagy külső finanszírozási forrásokat kell igénybe vennie.

A működési tevékenységhez kapcsolódó nettó pénzeszköz-változás közvetlen és a közvetett módszerrel határozható meg. Természetesen mindkét módszer ugyanazt az eredményt adja (Koblencz, 1995).

Direkt (közvetlen) módszer

Az üzemi (üzleti) tevékenységhez kapcsolódó pénzbeáramlásokból le kell vonni az összes pénzállományt csökkentő üzemi (üzleti) ráfordítást (Bíró és mtsai, 1997).

A cash flow közvetlen módszerrel történő számításának általános sémája:

- Vevőktől beérkezett pénzeszköz
 - Kapott kamatok
 - Egyéb működési bevételek
-
- Működési tevékenységből származó pénzeszközök
-
- Áru- és anyagszállítók részére fizetett összegek
 - Működési költségekre fizetett összegek
 - Munkavállalók részére fizetett összegek
 - Kamatokra fizetett összegek
 - Adókra fizetett összegek
 - Fizetett osztalék
-
- Működési célra kifizetett összegek
-
- Működési tevékenységből származó nettó pénzeszköz** (Nagy, 1998).

Közvetlen módszernél a bruttó pénzbevételeket és a bruttó pénzkidadásokat tesszük közé. A Nemzetközi Számviteli Standard arra ösztönöz, hogy a vállalkozások a közvetlen módszert alkalmazzák

(Koblencz, 1995). Ezzel ellentétben a Számviteli törvény a közvetett módszert részesíti előnyben.

Indirekt (közvetett) módszer

Az általánosan elfogadott számviteli elvek szerint a kettős könyvvitelt vezető vállalkozásoknál kötelezően érvényesül az időbeli elhatárolás elve. Ennek értelmében az árbevételt, illetve a költségeket akkor számolják el, amikor azok felmerültek. Az időbeli elhatárolás elve alapján számított eredmény nem a tényleges realizált eredményt mutatja. Ennek következtében az eredményt helyesbiteni kell azokkal a tételekkel, amelyek az eredményt érintik, de pénzmozgással nem járnak. Tehát a pénzmozgással nem járó, eredményt csökkentő tételeket hozzá kell adni, míg a pénzmozgással nem járó, eredményt növelő tételeket le kell vonni az eredményből, hogy megkapjuk a működési tevékenységhez kapcsolódó nettó pénzeszköz-változást (Nagy, 1998).

A pénzmozgással járó tételek összegyűjtése helyett az eredménykimutatásban levezetett (adózás előtti vagy adózott) eredmény a számítás kiindulási alapja. Ezt módosítani kell azokkal a gazdasági eseményekből származó tételekkel, amelyek az eredmény nagyságát ugyan befolyásolják, de pénzmozgással nem járnak. A megoldás tehát az, hogy az eredményt meg kell tisztítani a pénzmozgással nem járó tételektől, meghatározva ezzel a pénzmozgások együttes értékét.

A működési cash flow közvetett módszerrel történő meghatározása esetén az eredményt a forgóeszközök (pénzeszközök nélkül), az aktív időbeli elhatárolások, a rövid lejáratú kötelezettségek és a passzív időbeli elhatárolások változásával is ki kell egészíteni. Az eredmény átszámításánál a kettős számbavételből eredő eltéréseket is figyelembe kell venni. Például egy haszonnal értékesített tárgyi eszközökből származó pénzbevétel bruttó módon megjelenik a befektetési tevékenységek között. A dupla számbavétel elkerülése érdekében az eredményből le kell vonni a tárgyi eszközök értékesítésének nyereségét. Ellenkező esetben a veszteséget az eredményhez hozzá kell adni. Ezekkel a kiigazításokkal a működési tevékenység által realizált eredményt az időbeli elhatárolás elvéről pénzalapokra számítjuk át (Nagy, 1998).

Általánosságban a következő összefüggés vonható le:

- eszközszámla csökkenése esetén az adózott eredmény növelendő,
- eszközszámla növekedése esetén az adózott eredmény csökkentendő,
- forrásszámla csökkenése esetén az adózott eredmény csökkentendő,
- forrásszámla növekedése esetén az adózott eredmény növelendő a cash flow-kimutatás realitásának biztosításához (Bíró és mtsai, 1997).

Megfelelő gazdálkodás esetén a vállalkozással szemben elvárás, hogy a működéshez szükséges pénzeszköz a normál üzleti tevékenység során képződjön.

Befektetési és finanszírozási tevékenység

A 7. nemzetközi számviteli standard az üzleti tevékenységről szóló jelentés elkészítésénél választási lehetőséget biztosít közvetlen és közvetett módszer között. A befektetési és a finanszírozási tevékenység esetében azonban csak a közvetlen módszer alkalmazását teszi lehetővé (Koblencz, 1995).

Befektetési tevékenység

A befektetési tevékenység elsősorban a befektetett eszközökkel kapcsolatos gazdasági eseményeket foglalja magába, amelyek eredményeként ezen eszközök növekedése vagy csökkenése következik be.

A pénzeszköz-bevételek között kerül kimutatásra:

- tárgyi eszközök értékesítéséből,
- immateriális javak értékesítéséből,
- pénzügyi befektetések, értékpapírok értékesítéséből,
- adott kölcsönök törlesztéséből és
- kapott osztalékból származó pénzeszegek.

A pénzeszköz-kiadások között kerül kimutatásra:

- tárgyi eszközök beszerzésére,
- immateriális javak beszerzésére,
- pénzügyi befektetések, értékpapírok beszerzésére,
- kölcsönök nyújtására fordított pénzeszegek.

Ezen pénzeszköz-bevételek és pénzeszköz-kiadások különbözete adja a befektetési tevékenységből származó pénzeszköz-változást (Nagy, 1998).

Általános jellemző, hogy a befektetési tevékenység cash flow-ja negatív, mivel a bevételek eseti jellegűek, viszont a kiadás oldalon (folyamatos fejlesztés esetén) rendszeresen jelennek meg a ráfordítások (Bíró és mtsai, 1997).

Finanszírozási tevékenység

A finanszírozási tevékenység olyan gazdasági események csoportjaihoz kapcsolható, amelyek során a tulajdonosoktól és más befektetőktől, hitelezőktől a működéshez szükséges források megszerezhetők és a kölcsönforrások pedig visszafizetésre kerülnek. A finanszírozási tevékenységgel kapcsolatos gazdasági események a mérlegtételek közül leggyakrabban a hosszú lejáratú kötelezettségekkel, vagy a saját tőkével kapcsolatosak.

Pénzeszköz-bevételek:

- részvényeladás,
- törzstőke-befizetés,
- hitelfelvétel,
- kötvénykibocsátás,
- saját részvény, üzletrész értékesítés.

Pénzeszköz-kiadások:

- hitel-visszafizetés,
- kötvény-visszafizetés,
- saját részvény, üzletrész visszavásárlás (Nagy, 1998).

E pénzeszköz-bevételek és pénzeszköz-kiadások különbözete adja a pénzügyi műveletekből származó

pénzeszköz-változást.

A finanszírozási tevékenység során jelentkező pénzeszköz-változás lehet pozitív és negatív előjelű. Attól függően, hogy az adott időszak alatt szükséges-e a szokásos és a befektetési tevékenység pénzeszközeinek kiegészítése, vagy pedig lehetőség nyílik a korábban keletkezett kötelezettség törlesztésére.

A cash flow-kimutatás bemutatott, három fő csoportjához kapcsolódó pénzeszközmozgások és a jelentős, de pénzmozgással nem járó befektetési és finanszírozási tevékenységek együtt teszik ki a kimutatás általánosan elfogadott formáját.

A pénzeszközmozgással nem járó befektetési és finanszírozási tevékenységek közé tartoznak például a következő gazdasági események:

- nem pénzbeni vagyoni hozzájárulással megvalósuló tőkeemelés,
- kötelezettségek vállalása fejében történő eszközbeszerzés,
- eszközbeszerzés pénzügyi lízing keretében,
- kötelezettségek átvállalása alaptőke terhére,
- eszközök cseréje,
- eszközök átvétele térítés nélkül (Kozma, 1999).

A CASH FLOW-KIMUTATÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSA

A cash flow-kimutatás elkészítésénél felhasználandó ismeretek a mérlegből, eredménykimutatásból és a kiegészítő mellékletből származnak:

- Két időszak összehasonlító mérlegében szereplő információk az eszközökben, kötelezettségekben és a saját tőkében bekövetkezett változásokat mutatja az időszak kezdő és záró időpontja között.
- Tárgyidőszak eredménykimutatásában található információk hozzásegítenek az adott időszak alatt a működési tevékenységből származó vagy a tevékenység által felhasznált pénzeszköz meghatározásához.
- Kiegészítő információk. Ezek az információk a főkönyvi kivonatból, a kiegészítő mellékletből szerezhetők be, amelyek további részletes adatokat szolgáltatnak ahhoz, hogy meghatározható legyen az időszakban beérkezett vagy felhasznált pénzeszközök mennyisége (Nagy, 1998).

A beszámoló elkészítésének utolsó szakaszához kapcsolódik a cash flow-kimutatás elkészítése.

A cash flow-kimutatás elkészítésének három fő lépése:

1. A pénzeszközökben bekövetkezett nettó növekedés/csökkenés meghatározása.
2. A működéssel kapcsolatos cash flow meghatározása.
3. A befektetési és finanszírozási tevékenységekkel kapcsolatos cash flow meghatározása.

AZ EREDMÉNY- ÉS A CASH FLOW-KIMUTATÁS ELEMZÉSE

Ez a fejezete a Hajdú-Bihar megyei

mezőgazdasági vállalkozások jövedelemének elemzésével foglalkozik, az Igazságügyi Minisztérium Céginformációs és Cégnylvántartási Osztálya által rendelkezésre bocsátott 1997-es és 1998-as éves beszámolók alapján.

Tapasztalatok alapján közzétételi kötelezettség alá tartozó cégek jelentős része, a törvényi szabályozás ellenére, szankciók hiányában nem, vagy csak hiányosan tesznek eleget az előírásoknak. Hajdú-Bihar megyében, a nagy számú működő mezőgazdasági társaság ellenére, 1997-ben 29, míg 1998-ban 47 mezőgazdasági vállalkozás jövedelemének elemzését lehetett elvégezni.

A vizsgálat során az adatok társulási forma szerint csoportosítva, átlagolva kerültek analízisre. Ezzel arra keresve a választ, hogy vannak-e különbségek az egyes társulási formák között, és ha vannak, akkor melyik helyzete kedvezőbb.

Az elemzés 1997-től kezdődik, mivel Magyarországon ez volt az első év, amikor az éves beszámolót készítő vállalkozásoknak cash flow-kimutatást is kellett készíteniük. A cash flow-kimutatásnál az egyes sorok átlagos értéke a pénzeszköz-változás, míg az eredménykimutatásnál az eredménykategóriák átlagos értéke az adózás előtti eredmény százalékában került kifejezésre.

A feldolgozott adatok alapján 1997-ben (1. táblázat) és 1998-ban (2. táblázat) a vállalkozások nyereségesen gazdálkodtak, de pénzeszközváltozás területén eltérések tapasztalhatók.

Az eredmények alapján látható, hogy az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye pozitív volt, tehát a vállalkozások működésük során jól gazdálkodtak. Ezt a pénzügyi műveletek során képződő veszteség, 1997-ben elsősorban a szövetkezeteknél (-159%), míg 1998-ban a korlátolt felelősségű társaságnál (-142%) csökkentette. Ez valószínűleg arra vezethető vissza, hogy a vállalkozások számára nagy terhet jelentett a felvett hitelekhez kapcsolódó kamatfizetés.

A rendkívüli eredményből származó kiugró eredmény 1997-ben a korlátolt felelősségű társaságok esetében volt, ahol a bevétel hatása elérte a 92%-ot.

Általában osztalék fizetésére is sor került, így korlátolt felelősségű társaságok esetében (3-4%), illetve szövetkezeteknél (11-33%), míg a részvénytársaságok esetében osztalékmentes évet követően 20% volt az osztalék mértéke.

Ez alapján képet kaphatunk társaságok gazdálkodásáról, de a pénzeszközök alakulásáról nem jutunk ismeretekhez. Ezt pótolja a cash flow-kimutatás (3. és 4. táblázat).

A szövetkezeteknél (1. ábra) a pénzeszközáramlás mind a két évben pozitív volt, tehát pénzbevételeikkel fedezni tudták pénzkiaadásait. A vizsgálat első évében a működési és a beruházási cash flow negatív értékét ellensúlyozta a finanszírozási cash flow pozitív értéke. A negatív működési cash flow kialakulásában a készletek nagy mértékű növekedését az adózás előtti eredmény és az értékcsökkenés sem tudta ellensúlyozni. A készletbeszerzés értéke meghaladja az értékesített készletek értékét, azaz többlet beszerzés a pénzeszközök csökkenését vonta maga

után. A vevők állományának növekedése és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek növekedése semlegesítette egymást. A befektetett eszközök beszerzésére fordított összeg nagy részét a befektetett eszközök eladásából származó bevétel biztosította. A felvett jelentős összegű hitel fedezte a törlesztést, a szokásos tevékenység és fejlesztés pénzeszköz igényét.

1998-ban kedvezőbb helyzet alakult ki, a szokásos tevékenységből származó pénzeszköz biztosította a befektetésekhez és a finanszírozáshoz szükséges pénzmennyiséget. Az adózás előtti eredmény és az elszámolt amortizáció bevétel biztosító hatását a készletek és a vevők állományának a növekedése csökkentette. A befektetett eszközök beszerzése és eladása hasonló mértékű. Kedvező változás, hogy a felvett hitel kevesebb, mint a hiteltörlesztés, azaz a vállalkozás által megtermelt pénzmennyiség is felhasználható a korábban felvett hitelek törlesztésére. Megfigyelhető, hogy a vevőkkel szembeni követelést nem tudták pénzbevétel formájában realizálni és a készleteik mennyiségének a növekedése is készpénz csökkenést eredményezett. Figyelmet fordítanak új eszközök beszerzésére, és sikerült a hitelfelvételt a törlesztési kötelezettség alá csökkenteni.

Korlátolt felelősségű társaságoknál (2. ábra) a szövetkezetekhez képest kedvezőtlenebb a helyzet, mivel a pénzeszközök áramlása mind a két évben negatív volt. Első évben a szükséges pénzmennyiség megteremtéséhez önmagában nem volt elegendő a szokásos tevékenység bevétele. Ezt jelentős mértékben csökkentette a befektetési és a finanszírozási cash flow. A készletek növekedését nem tudta semlegesíteni a szállítók értékének növekedése. Jelentős összeget fordítottak fejlesztésre, amit némileg az eszközök eladásával fedeztek. A keletkezett pénzmennyiséget hitellel kiegészítve korábbi tartozásait törlesztették. Jól látható, hogy a későbbi bevétel reményében a fejlesztést helyezték előtérbe, a megmaradó pénzeszköz mennyiséget törlesztésre használták fel.

A vizsgálat második évben a működés fenntartásához hitel felvételére volt szükség. A szállítókkal szembeni kötelezettség csökkent, de a vevőkkel szembeni követelés változatlan maradt. A készletek mennyisége számottevően nőtt. A beruházások támogatása szintén előnyben részesült, viszont a működés fenntartásához hitelt kellett felvenni. Annak ellenére, hogy mind a két évben negatív volt a pénzeszközök változása, kedvező folyamatnak tekinthető, hogy jövőbeli jövedelem reményében jelentős összeget fordítanak új eszközök beszerzésre.

A részvénytársaságok (3. ábra) esetében 1997-ben a működés és a jelentős beruházás is finanszírozásra szorult. Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek csökkenése, valamint a készletek növekedése egyaránt a pénzeszközök csökkenését eredményezte, amire az adózás előtti eredményből illetve az értékcsökkenésből származó pénzbevétel sem nyújtott fedezetet. A későbbi bevétel reményében nagy hangsúlyt fektetnek a fejlesztésre.

Összességében a pénzkidadás biztosítására hitelfelvételre volt szükség, amelynek több mint kétharmadát törlesztésre fordították. Az elemzés második évében működési tevékenységhez és a beruházásokhoz is hitelfelvételre volt szükség. Az adózás előtti eredményből és az amortizációból származó pénzbevételt csökkentette a készletek nagymértékű felhalmozása. Ennek eredményeként a külső források igénybevételére volt szükség, aminek jelentős részét törlesztésre kellett felhasználni.

KÖVETKEZTETÉS

Önmagában az eredménykimutatást vizsgálva nem kaphatunk teljes képet a vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetről. A mérleg és az eredménykimutatás nem nyújt kielégítő tájékoztatást a vállalkozás fizetőképességéről, jövedelemtermelő képességéről. A fizetőképesség megítélése ugyanakkor a fokozódó piaci versenyhelyzetben egyre nagyobb jelentőséggel bír. Továbbá nem kapunk felvilágosítást, hogy a pénzeszközök honnan származnak, vagy felhasználásuk milyen ütemben és milyen célra történik. Hasonló helyzetben vagyunk a beruházások, fejlesztések tekintetében, mivel lehet következtetni nagyságára, de nem lehet tudni, hogy erre mi nyújtott fedezetet saját vagy idegen forrás.

Ezt próbálja pótolni a cash flow-kimutatás.

A vizsgált vállalkozások nyereségesen gazdálkodtak, viszont a cash flow-kimutatást elemezve látható, hogy nem minden esetben voltak képesek pénzkidásaikat pénzbevételeikből fedezni. Minden vállalkozási forma esetében nagy hangsúlyt fektettek fejlesztésre. Ez a későbbiekben, a bevételben is megvalósuló hasznot fog eredményezni. A szövetkezetek esetében talán a legkedvezőbb a helyzet, mert a vizsgálat második évében a szokásos tevékenységből származó pénzeszközváltozás fedezte a beruházási és finanszírozási tevékenység pénzeszközváltozását. A korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok esetében ez nem valósult meg, de kedvező változások itt is megfigyelhetők. Sajnos majdnem minden esetben nagy szerepe van a hitelfelvételnek a működés biztosítása érdekében. Kedvező változásként értékelhető, hogy egyre inkább előtérbe kerül a szokásos tevékenységből származó pénzeszközökből megvalósuló hiteltörlesztés.

A jól működő vállalkozások esetében a vállalkozási tevékenységből származó pénzbevétel fedezi a befektetési és finanszírozási tevékenység pénzkidásait. Nagyobb beruházás esetén előfordulhat, hogy működésből származó pénzeszközöket ki kell egészíteni hitel felvételével.

IRODALOM

- Bíró T.-Pucsek J.-Sztanó I. (1997): A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése. Perfekt Pénzügyi Szakoktató és Kiadó Részvénytársaság, Budapest
- Forgács K. (1995): A cash flow. Pénzügyi szemle, 2. 120-130.
- Horváth L. (1999): A pénzforgalmi (cash flow) kimutatás elemzése. Bankszemle, 3. 42-55.
- J. Markham Collins (1998): Cashflow- és likviditásmenedzsment. Ernst and Young, Budapest
- Kapásiné Búza M. (2000): A 4. és a 7. irányelv a tagállamok számviteli szabályozásában. Számvitel és Könyvvizsgálat, 7-8. 332-338.
- Koblencz J. (1995): Ködoszlatás cash flow ügyben. Számvitel és Könyvvizsgálat, 11. 470-475.
- Koblencz J. (1995): Ködoszlatás cash flow ügyben. Számvitel és Könyvvizsgálat, 12. 499-503.
- Kozma A. (1999): Vázlatok a számvitel tanulmányozásához. Egyetemi jegyzet, Debrecen
- Nagy I. (1997): Cash flow-kimutatás. Auditinfó Kiadó Kft., Budapest
- Tompa M. (1997): A cash flow-kimutatás kitöltése. Építési piac, 16-17.
- Tóth P. (1993): Számvitel és Pénzgazdálkodás. Mezőgazda Kiadó, Budapest
1991. évi XVIII. törvény a számvitelről és módosításai

1. táblázat

Néhány Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági vállalkozás 1997-es eredménykimutatás adatainak átlaga (Eft)

Eredménykimutatás(1)	Kft.(2)	Kft.(2)	Szövet-	Szövet-	Rt.(4)	Rt.(4)
	átlag(5)	adózott e. (%)(6)	kezetek(3) átlag(5)	kezetek(3) adózott e. (%)(6)	átlag(5)	adózott e. (%)(6)
Értékesítés nettó árbevétele(7)	133210,6	875,9	491683,3	3504,0	12790558,5	2787,5
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye(8)	12514,6	82,3	29428,0	209,7	707341,0	154,2
Pénzügyi műveletek bevételei(9)	521,1	3,4	27705,4	197,4	347081,0	75,6
Pénzügyi műveletek ráfordításai(10)	11942,8	78,5	49964,9	356,1	553355,5	120,6
Pénzügyi műveletek eredménye(11)	-11421,7	-75,1	-22259,5	-158,6	-206274,5	-45,0
Szokásos vállalkozási eredmény(12)	1092,9	7,2	7168,5	51,1	501066,5	109,2
Rendkívüli bevételek(13)	22813,8	150,0	19121,8	136,3	50288,0	11,0
Rendkívüli ráfordítás(14)	8698,8	57,2	11195,9	79,8	92499,0	20,2
Rendkívüli eredmény(15)	14115,0	92,8	6863,6	48,9	-42211,0	-9,2
Adózás előtti eredmény(16)	15207,9	100,0	14032,1	100,0	458855,5	100,0
Adófizetési kötelezettség(17)	330,2	2,2	2577,5	18,4	92795,0	20,2
Adózott eredmény(18)	14877,7	97,8	11454,6	81,6	366060,5	79,8
Eredménytartalék igénybev. oszt.-ra, rész.-re(19)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fizetett (jövőre várható) osztalék(20)	374,7	2,5	4659,5	33,2	0,0	0,0
Mérleg szerinti eredmény(21)	14503,0	95,4	6795,1	48,4	366060,5	79,8

Forrás: IM

Table 1: Some Hajdú-Bihar country agricultural companies 1997 average profit and loss statement (1000 HUF)

Profit and Loss Categories(1), Ltd.(2), Co-operative(3), Joint-Stock Company(4), Average(5), Net Profit %(6), Net Sales Revenue(7), Trading Profit(8), Financial Revenue(9), Financial Expenditures(10), Financial Profit(11), Usual Corporate Profit(12), Extraordinary Revenues(13), Extraordinary Expenditures(14), Extraordinary Profit(15), Gross Profit(16), Tax-liability(17), Net Profit(18), Retained Earnings(19), Dividends Paid(20), Balance Sheet Net Profit Figure(21)

2. táblázat

Néhány Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági vállalkozás 1998-as eredménykimutatás adatainak átlaga (Eft)

Eredménykimutatás(1)	Kft.(2)	Kft.(2)	Szövet-	Szövet-	Rt.(4)	Rt.(4)
	átlag(5)	adózott e. (%)(6)	kezetek(3) átlag(5)	kezetek(3) adózott e. (%)(6)	átlag(5)	adózott e. (%)(6)
Értékesítés nettó árbevétele(7)	308261,7	3411,7	412778,3	1314,0	13505710,7	2354,5
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye(8)	24516,8	271,3	40650,2	129,4	964954,7	168,2
Pénzügyi műveletek bevételei(9)	3867,2	42,8	9715,8	30,9	522662,0	91,1
Pénzügyi műveletek ráfordításai(10)	16734,1	185,2	30647,0	97,6	773001,7	134,8
Pénzügyi műveletek eredménye(11)	-12866,9	-142,4	-20931,2	-66,6	-250339,7	-43,6
Szokásos vállalkozási eredmény(12)	11649,9	128,9	19719,0	62,8	714615,0	124,6
Rendkívüli bevételek(13)	791,5	8,8	21720,6	69,1	9213,0	1,6
Rendkívüli ráfordítás(14)	3406,0	37,7	10026,4	31,9	150216,3	26,2
Rendkívüli eredmény(15)	-2614,5	-28,9	11694,2	37,2	-141003,3	-24,6
Adózás előtti eredmény(16)	9035,4	100,0	31413,2	100,0	573611,7	100,0
Adófizetési kötelezettség(17)	1311,2	14,5	1429,8	4,6	117647,7	20,5
Adózott eredmény(18)	7724,3	85,5	29983,3	95,4	455964,0	79,5
Eredménytartalék igénybev. oszt.-ra, rész.-re(19)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fizetett (jövőre várható) osztalék(20)	315,8	3,5	3513,5	11,2	114528,3	20,0
Mérleg szerinti eredmény(21)	7408,5	82,0	26469,8	84,3	341435,7	59,5

Forrás: IM

Table 2: Some Hajdú-Bihar country agricultural companies 1998 average profit and loss statement (1000 HUF)

Profit and Loss Categories(1), Ltd.(2), Co-operative(3), Joint-Stock Company(4), Average(5), Net Profit %(6), Net Sales Revenue(7), Trading Profit(8), Financial Revenue(9), Financial Expenditures(10), Financial Profit(11), Usual Corporate Profit(12), Extraordinary Revenues(13), Extraordinary Expenditures(14), Extraordinary Profit(15), Gross Profit(16), Tax-liability(17), Net Profit(18), Retained Earnings(19), Dividends Paid(20), Balance Sheet Net Profit Figure(21)

Néhány Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági vállalkozás 1997-es cash flow-kimutatás adatainak átlaga (Eft)

Cash flow-kimutatás(1)	Kft.(2)	Kft.(2)	Szövet- kezetek(3)	Szövet- kezetek(3)	Rt.(4)	Rt.(4)
	átlag(5)	pénze. vált. (%) (6)	átlag(5)	pénze. vált. (%) (6)	átlag(5)	pénze. vált. (%) (6)
MŰKÖDÉSI CASH FLOW(7)	31420,4	4926,6	-22577,7	-310,4	-97736,0	-511,2
Adózás előtti eredmény +/- (8)	15207,9	2384,5	14031,9	192,9	448927,5	2348,2
Elszámolt amortizáció +(9)	5440,0	853,0	19931,6	274,0	79669,5	416,7
Elszámolt értékvesztés +(10)	74,4	11,7	587,9	8,1	23386,0	122,3
Céltartalék képzés és felhasználás különbözete +/- (11)	-20,7	-3,2	894,3	12,3	38605,5	201,9
Befektetett eszközök értékesítésének eredménye +/- (12)	0,0	0,0	765,5	10,5	-10174,0	-53,2
Szállítói kötelezettségek változása +/- (13)	32022,1	5020,9	-1894,6	-26,0	146232,0	764,9
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek változása +/- (14)	3952,2	619,7	8084,9	111,1	-292986,5	-1532,5
Passzív időbeli elhatárolások változása +/- (15)	-936,0	-146,8	1043,2	14,3	37140,5	194,3
Vevőkövetelés változása +/- (16)	-1527,7	-239,5	-7556,8	-103,9	-1652,0	-8,6
Forgóeszközök változása +/- (17)	-22237,7	-3486,7	-50295,9	-691,4	-438093,5	-2291,5
Aktív időbeli elhatárolások változása +/- (18)	150,7	23,6	-688,7	-9,5	-115,5	-0,6
Fizetett adó (nyereség után) -(19)	-330,2	-51,8	-2751,1	-37,8	-100668,5	-526,6
Fizetett osztalék, részesedés -(20)	-374,7	-58,7	-4729,9	-65,0	-28007,0	-146,5
BEFEKTETÉSI CASH FLOW(21)	-20796,6	-3260,8	-11384,9	-156,5	-384258,0	-2009,9
Befektetett eszközök beszerzése -(22)	-29843,2	-4679,3	-59709,2	-820,8	-402748,5	-2106,6
Befektetett eszközök eladása +(23)	9040,4	1417,5	48106,8	661,3	13658,5	71,4
Kapott osztalék +(24)	6,2	1,0	217,6	3,0	4832,0	25,3
FINANSZÍROZÁSI CASH FLOW(25)	-11261,7	-1765,8	41236,8	566,9	462876,0	2421,2
Részvénykibocsátás bevétele (tőkebevonás) +(26)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kötvénykibocsátás bevétele +(27)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hitelfelvétel +(28)	20322,0	3186,4	172551,7	2372,1	2319417,5	12132,1
Véglegesen kapott pénzeszközök +(29)	3798,0	595,5	9702,4	133,4	0,0	0,0
Részvénybevonás (tőkeleszállítás) -(30)	0,0	0,0	-8534,8	-117,3	0,0	0,0
Kötvényvisszafizetés -(31)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hiteltörlesztés-visszafizetés -(32)	-35380,3	-5547,4	-132328,5	-1819,2	-1855008,0	-9702,9
Véglegesen átadott pénzeszközök -(33)	-1,3	-0,2	-154,1	-2,1	-1533,5	-8,0
PÉNZESZKÖZVÁLTOZÁS +/- (34)	-637,8	-100,0	7274,2	100,0	-19118,0	-100,0

Forrás: IM

Table 3: Some Hajdú-Bihar country agricultural companies 1997 average cash flow statement (1000 HUF)

Cash flow statement(1), Ltd.(2), Co-operative(3), Joint-Stock Company(4), Average(5), Cash flow(6), Operative cash flow(7), Gross profit(8), Accounted depreciation(9), Accounted loss in value(10), Provisions change(11), Achievement of invested assets sale(12), Trade creditors change(13), Other short term liabilities change(14), Accrued liabilities change(15), Trade debtors change(16), The change of current assets (without trade debtors and cash)(17), Accruals change(18), Paid tax(19), Paid dividend(20), Investment cash flow(21), Invested assets bay(22), Invested assets sale(23), Received dividend(24), Financial cash flow(25), Share issue capture(26), Flotation capture(27), Credit admission(28), Cash received permanently(29), Withdrawal of stocks(30), Bond refund(31), loan repayments(32), Cash handed over permanently(33), Cash flow(34)

Néhány Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági vállalkozás 1998-as cash flow-kimutatás adatainak átlaga (Eft)

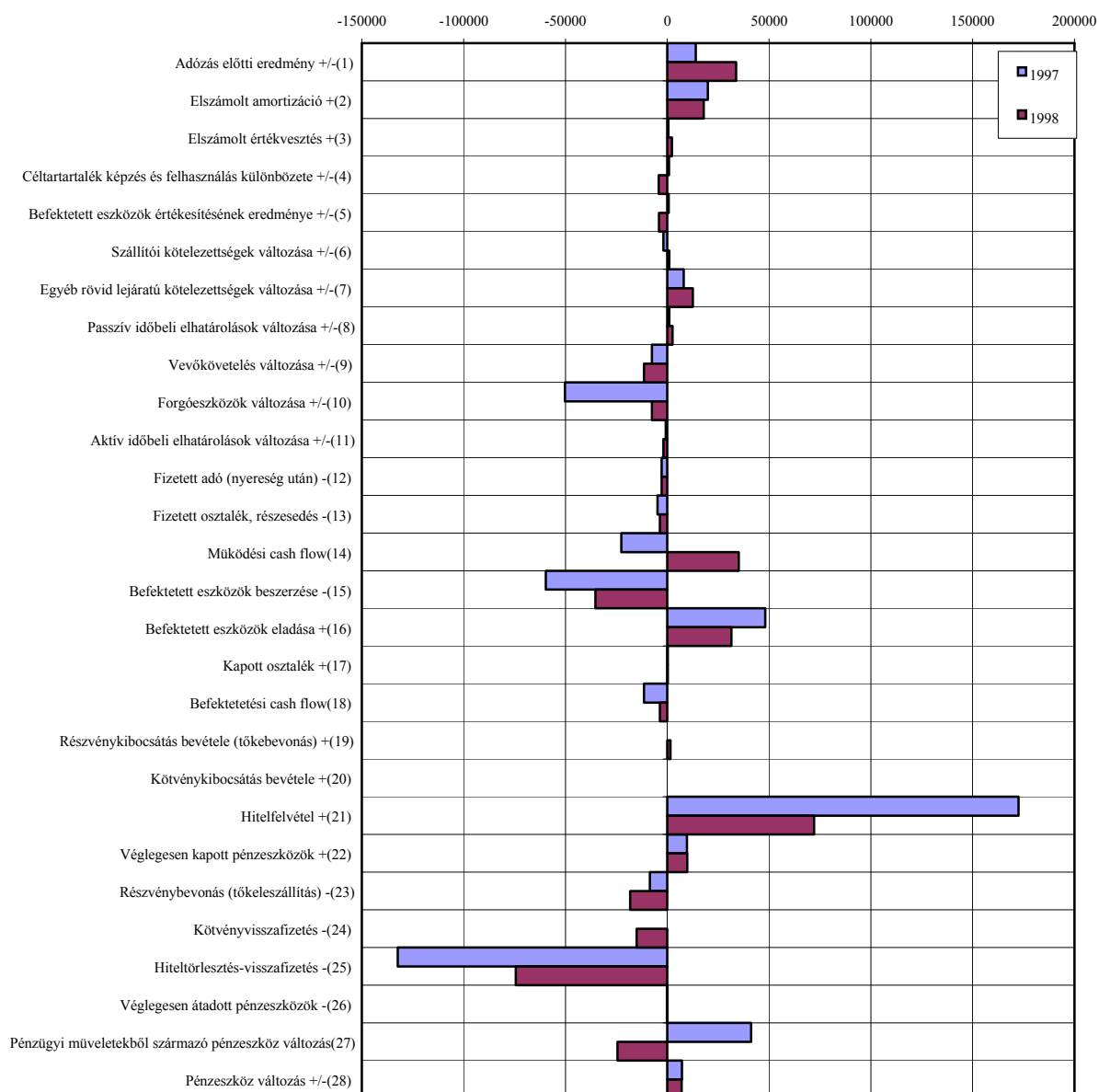
Cash flow-kimutatás(1)	Kft.(2)	Kft.(2)	Szövet- kezetek(3)	Szövet- kezetek(3)	Rt.(4)	Rt.(4)
	átlag(5)	pénze. vált. (%) (6)	átlag(5)	pénze. vált. (%) (6)	átlag(5)	pénze. vált. (%) (6)
MŰKÖDÉSI CASH FLOW(7)	-6376,2	-112,5	35111,4	494,4	-702,3	-3,1
Adózás előtti eredmény +/- (8)	9098,9	160,5	33764,5	475,5	566340,7	2497,6
Elszámolt amortizáció +(9)	10583,6	186,7	17932,0	252,5	185689,0	818,9
Elszámolt értékvesztés +(10)	0,0	0,0	2276,0	32,0	18009,7	79,4
Céltartalék képzés és felhasználás különbözete +/- (11)	39,2	0,7	-4127,8	-58,1	64125,0	282,8
Befektetett eszközök értékesítésének eredménye +/- (12)	-76,7	-1,4	-3994,2	-56,2	-15208,0	-67,1
Szállítói kötelezettségek változása +/- (13)	338,7	6,0	1082,8	15,2	131760,0	581,1
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek változása +/- (14)	8933,5	157,6	12528,9	176,4	38834,0	171,3
Passzív időbeli elhatárolások változása +/- (15)	2403,5	42,4	2672,9	37,6	41627,7	183,6
Vevőkövetelés változása +/- (16)	-13145,4	-231,9	-11385,6	-160,3	-284912,3	-1256,5
Forgóeszközök változása +/- (17)	-22063,1	-389,1	-7481,8	-105,4	-531328,0	-2343,2
Aktív időbeli elhatárolások változása +/- (18)	-981,8	-17,3	-1858,5	-26,2	4031,3	17,8
Fizetett adó (nyereség után) -(19)	-1190,6	-21,0	-2703,6	-38,1	-105948,3	-467,2
Fizetett osztalék, részesedés -(20)	-315,8	-5,6	-3594,1	-50,6	-113723,0	-501,5
BEFEKTETÉSI CASH FLOW(21)	-36979,6	-652,2	-3623,2	-51,0	-641509,0	-2829,1
Befektetett eszközök beszerzése -(22)	-37946,3	-669,3	-35307,9	-497,2	-718659,7	-3169,3
Befektetett eszközök eladása +(23)	966,7	17,1	31455,3	442,9	71553,0	315,5
Kapott osztalék +(24)	0,0	0,0	229,4	3,2	5597,7	24,7
FINANSZÍROZÁSI CASH FLOW(25)	37686,2	664,7	-24386,9	-343,4	664887,0	2932,2
Részvénykibocsátás bevétele (tőkebevonás) +(26)	6511,1	114,8	1635,8	23,0	4700,0	20,7
Kötvénykibocsátás bevétele +(27)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hitelfelvétel +(28)	35915,1	633,5	72044,4	1014,5	3835186,0	16913,2
Véglegesen kapott pénzeszközök +(29)	9892,2	174,5	9758,5	137,4	16797,3	74,1
Részvénybevonás (tőkeleszállítás) -(30)	0,0	0,0	-18223,4	-256,6	0,0	0,0
Kötvényvisszafizetés -(31)	0,0	0,0	-15027,6	-211,6	0,0	0,0
Híteltörlesztés-visszafizetés -(32)	-14596,3	-257,4	-74463,3	-1048,6	-3190876,3	-14071,8
Véglegesen átadott pénzeszközök -(33)	-35,8	-0,6	-115,8	-1,6	-920,0	-4,1
PÉNZESZKÖZVÁLTOZÁS +/- (34)	-5669,6	-100,0	7101,4	100,0	22675,7	100,0

Forrás: IM

Table 4: Some Hajdú-Bihar country agricultural companies 1998 average cash flow statement (1000 HUF)

Cash flow statement(1), Ltd.(2), Co-operative(3), Joint-Stock Company(4), Average(5), Cash flow(6), Operative cash flow(7), Gross profit(8), Accounted depreciation(9), Accounted loss in value(10), Provisions change(11), Achievement of invested assets sale(12), Trade creditors change(13), Other short term liabilities change(14), Accrued liabilities change(15), Trade debtors change(16), The change of current assets (without trade debtors and cash)(17), Accruals change(18), Paid tax(19), Paid dividend(20), Investment cash flow(21), Invested assets bay(22), Invested assets sale(23), Received dividend(24), Financial cash flow(25), Share issue capture(26), Flotation capture(27), Credit admission(28), Cash received permanently(29), Withdrawal of stocks(30), Bond refund(31), loan repayments(32), Cash handed over permanently(33), Cash flow(34)

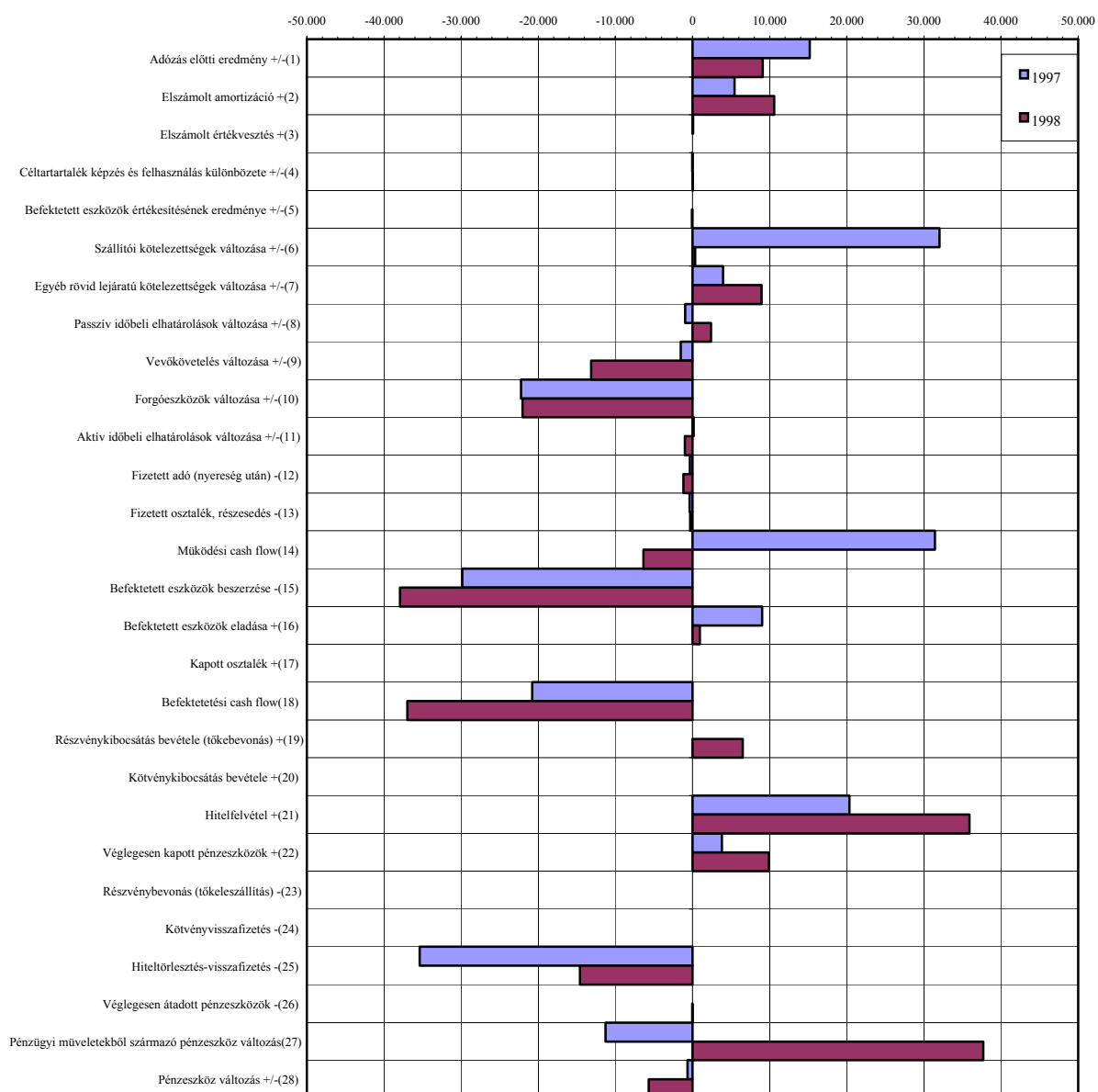
1. ábra: Néhány Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági tevékenységet végző szövetkezet 1997-es és 1998-as cash flow-kimutatás adatainak átlaga (E Ft)



Forrás: IM

Figure 1: Some Hajdú-Bihar country agricultural co-operatives 1997 and 1998 average cash flow statement (1000 HUF)
 Pre-tax profit(1), Accounted depreciation(2), Accounted loss in value(3), Provisions change(4), Achievement of invested assets sale(5), Trade creditors change(6), Other short term liabilities change(7), Accrued liabilities change(8), Trade debtors change(9), The change of current assets (without trade, debtors and cash)(10), Accruals change(11), Paid tax(12), Paid dividend(13), Operative cash flow(14), Invested assets bay(15), Invested assets sale(16), Received dividend(17), Investment cash flow(18), Share issue capture(19), Flotation capture(20), Credit admission(21), Cash received permanently(22), Withdrawal of stocks(23), Bond refund(24), loan repayments(25), Cash handed over permanently(26), Financial cash flow(27), Cash flow(28)

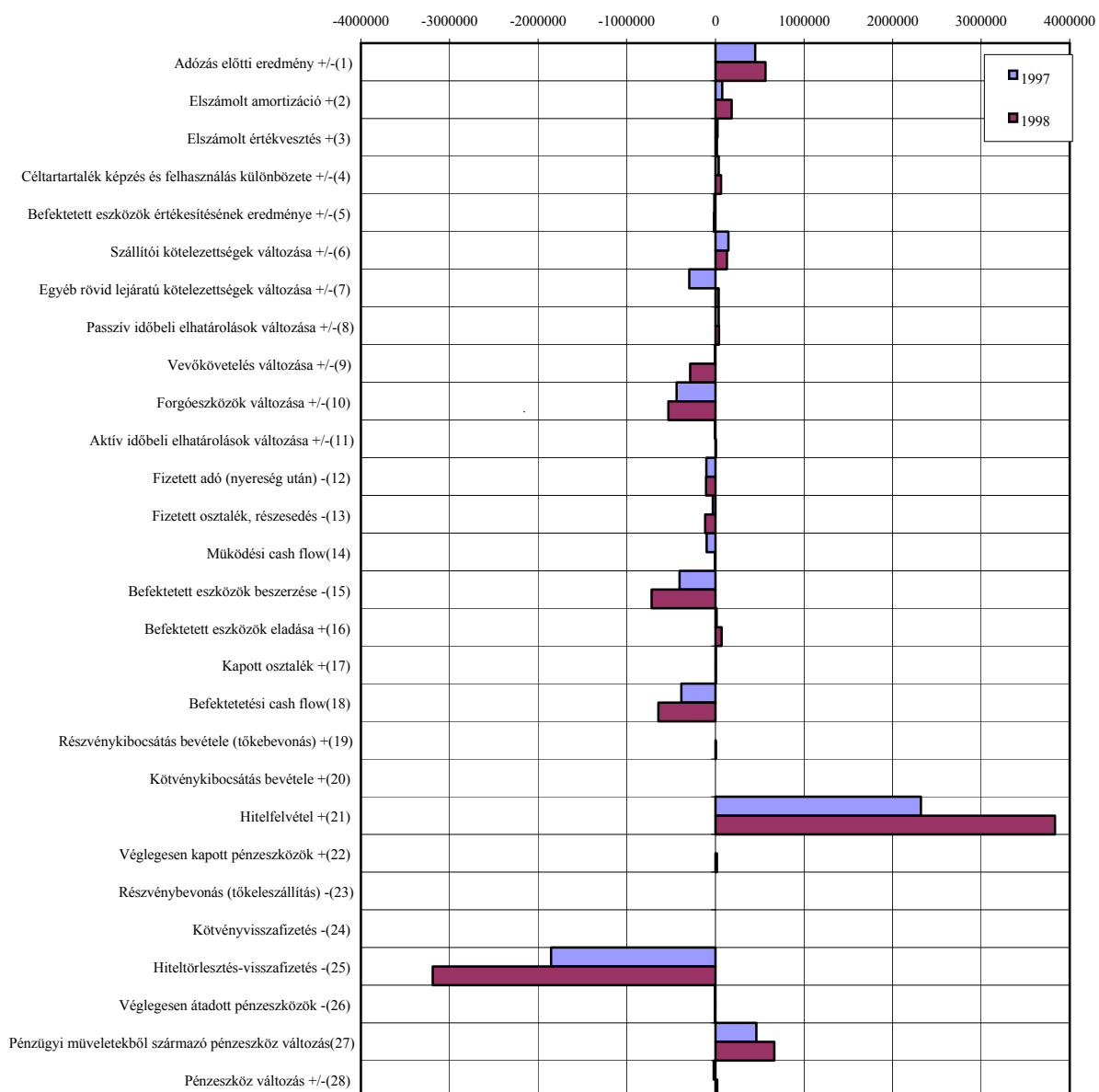
2. ábra: Néhány Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági tevékenységet végző korlátolt felelősségű társaság 1997-es és 1998-as cash flow-kimutatás adatainak átlaga (Eft)



Forrás: IM

Figure 2: Some Hajdú-Bihar country agricultural LTD 1997 and 1998 average cash flow statement (1000 HUF)
 Pre-tax profit(1), Accounted depreciation(2), Accounted loss in value(3), Provisions change(4), Achievement of invested assets sale(5), Trade creditors change(6), Other short term liabilities change(7), Accrued liabilities change(8), Trade debtors change(9), The change of current assets (without trade, debtors and cash)(10), Accruals change(11), Paid tax(12), Paid dividend(13), Operative cash flow(14), Invested assets bay(15), Invested assets sale(16), Received dividend(17), Investment cash flow(18), Share issue capture(19), Flotation capture(20), Credit admission(21), Cash received permanently(22), Withdrawal of stocks(23), Bond refund(24), loan repayments(25), Cash handed over permanently(26), Financial cash flow(27), Cash flow(28)

3. ábra: Néhány Hajdú-Bihar megyei mezőgazdasági tevékenységet végző részvénytársaság 1997-es és 1998-as cash flow-kimutatás adatainak átlaga (E Ft)



Forrás: IM

Figure 3: Some Hajdú-Bihar country agricultural Joint-Stock Company 1997 and 1998 average cash flow statement (1000 HUF)
 Pre-tax profit(1), Accounted depreciation(2), Accounted loss in value(3), Provisions change(4), Achievement of invested assets sale(5), Trade creditors change(6), Other short term liabilities change(7), Accrued liabilities change(8), Trade debtors change(9), The change of current assets (without trade, debtors and cash)(10), Accruals change(11), Paid tax(12), Paid dividend(13), Operative cash flow(14), Invested assets bay(15), Invested assets sale(16), Received dividend(17), Investment cash flow(18), Share issue capture(19), Flotation capture(20), Credit admission(21), Cash received permanently(22), Withdrawal of stocks(23), Bond refund(24), loan repayments(25), Cash handed over permanently(26), Financial cash flow(27), Cash flow(28)